

mgr Andrzej Pisulewski

doktorant Wydziału Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Znaczenie offshoringu oraz jego wpływ na spadek bezrobocia wśród młodych ludzi w Polsce

WPROWADZENIE

Współczesna gospodarka od połowy lat 90. XX w. określana jest mianem „nowej gospodarki”. Podstawową jej cechą jest rosnące znaczenie globalizacji i technologii informatycznych (*information technology*), jako zasadniczych przyczyn stanowiących fundament zmian zachodzących w gospodarce [Wojtyna, 2001, s. 169]. Za kolejną cechę „nowej gospodarki” należy uznać kształtowanie podstawowych wskaźników makroekonomicznych w niespotykanej dotąd kombinacji, a dokładniej: szybki wzrost gospodarczy, względnie niski poziom inflacji i bezrobocia oraz rosnące notowania na giełdach, pomimo występowania przejściowych zjawisk kryzysowych. Ważnym elementem „nowej gospodarki” jest wysoki stopień powiązań i współzależności pomiędzy gospodarkami krajów. Objawem tego jest szybkie rozprzestrzenianie się zjawisk zachodzących w jednych krajach na inne, a w szczególności zjawisk kryzysowych [Liberska, 2002, s. 31].

Postęp w transporcie i technologiach informatycznych charakterystycznych dla rozwoju „nowej gospodarki” przyczynił się niewątpliwie do powstania zjawiska offshoringu usług [Bottini, Ernst, Luebker, 2008, s. 8], które definiowane jest jako: „zmiana w funkcjonowaniu międzynarodowego biznesu dzięki zastosowaniu technologii telekomunikacyjno-informacyjnych, spowodowana nasilającą się globalną konkurencją oraz liberalizacją przepisów dotyczących międzynarodowego handlu usługami. Polega ona na wydzieleniu części usług biznesowych, IT i badawczo rozwojowych, a następnie przekazaniu ich do wykonania przedsiębiorstwom w krajach o niższych kosztach pracy lub o większych zasobach kapitału intelektualnego” [Ciesielska, 2009, s. 21]. Analizując sytuację na wielu rynkach pracy w gospodarkach rozwiniętych trudno nie dostrzec licznych problemów. Jednym z nich jest kwestia nadmiernie wysokiego bezrobocia wśród młodych ludzi. W wielu krajach, w tym w Polsce, stanowi to narodowy problem i jak na razie z uwagi na skutki kryzysu finansowego na świecie nie widać szans na szybkie jego rozwiązanie.

W literaturze przedmiotu wiele uwagi poświęca się pozytywnemu wpływowi sektora usług na rynek pracy w krajach rozwijających się [Bottini, Ernst,

Luebker, 2008, s. 18]. Z tego też powodu należy się zastanowić, czy rozwój offshoringu w Polsce może przyczynić się do ograniczenia tego problemu, a jeżeli tak, to w jakim zakresie.

Celem niniejszego opracowania jest wykazanie związku pomiędzy offshoringiem jako elementem „nowej gospodarki” a wielkością bezrobocia w Polsce wśród młodych ludzi.

Opracowanie ma odpowiedzieć na pytanie: W jakim stopniu obecność centrów usług offshore przyczynia się do spadku bezrobocia wśród młodych ludzi? Celami szczegółowymi są: (1) teoretyczne szanse i zagrożenia wynikające z offshoringu usług dla krajów przyjmujących, (2) pokazanie zależności pomiędzy udziałem osób zatrudnionych w centrach offshore w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w sektorze usług a udziałem bezrobotnych w przedziale wiekowym od 15. do 34. roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Tak sformułowany temat opracowania oraz nakreślone cele badawcze pozwoliły poddać weryfikacji następującą hipotezę badawczą: obecność centrów offshore przyczynia się do spadku bezrobocia w Polsce wśród osób w wieku 15–34 lat.

PRZEGLĄD LITERATURY

Jak dotychczas powstało relatywnie niewiele publikacji analizujących wpływ offshoringu na rynek pracy w krajach rozwijających się. Pozytywny wpływ offshoringu na rynek pracy i kierunki jego oddziaływania zostały pokazane na przykładzie rynków pracy w Chinach, Czechach, Indiach i Filipinach [Engman 2007]. Offshoring przyczynia się do powstawania nowych miejsc pracy w krajach rozwijających się, w szczególności gdy specjalizują się one w procesach pracochłonnych [Bottini, Ernst, Luebker 2008, s. 18]. W zależności od przyjętej strategii internacjonalizacji przez korporację transnarodową może przyczyniać się ona albo do tworzenia nowych miejsc pracy, albo podnoszenia kwalifikacji pracowników w kraju przyjmującym [Hansen, Pedersen, Petersen 2009, s. 122].

Pozytywne oddziaływanie offshoringu na rynek pracy jest szeroko przedstawione w pracy Rybińskiego [2007, s. 127]. Jak udowadnia autor, wbrew panującemu przekonaniu przenoszenie pracy do kraju o niższych kosztach pracy nie powoduje utraty miejsc pracy, zwalniani pracownicy zatrudniani są w innych sektorach, wymagających jednak wyższych kwalifikacji [Rybiński 2007, s. 96]. W ten sposób offshoring korzystnie wpływa na rynek pracy w krajach macierzystych, gdyż przyczynia się do powstawania miejsc pracy wymagających wyższych kwalifikacji [Rybiński, 2007, s. 104].

Offshoring usług przyczynia się również do wzrostu wydajności pracy zarówno w kraju macierzystym, jak i kraju przyjmującym [Goldberg, Pavcnik, 2007, s. 49]. Dzieje się tak dlatego, ponieważ import dóbr i usług z krajów o niższych kosztach wytwarzania stwarza presję konkurencyjną w kraju macierzy-

stym na obniżenie cen przez sprzedawców, którzy dodatkowo muszą obniżyć płace i podnieść wydajność [Rybiński, 2007, s. 113]. Wzrost wydajności pracy spowodowany offshoringiem przyczynia się do spadku poziomu inflacji.

W pracy D. Ciesielskiej [2009] przedstawiony jest wpływ offshoringu usług na rozwój przedsiębiorstwa. Autorka przedstawia wyniki badań ankietowych wśród prezesów, dyrektorów oraz osób zajmujących się zarządzaniem przedsiębiorstwami w sferze offshoringu usług w Polsce. Wyniki badań pokazują, że Polska ma nadal szansę być krajem atrakcyjnym dla inwestorów zagranicznych. Obecnie funkcjonujące organizacje decydują się na kontynuację lub rozszerzenie prowadzonej działalności.

Istnieje również ryzyko, że konkurencja o kontrakty offshoringowe oparta jest głównie o cenę usług. W związku z tym firmy oraz państwa w celu osiągnięcia przewagi cenowej obniżają standardy pracy. Delokalizacja produkcji wymusza na lokalnych firmach/rynkach specjalizację w produkcji dóbr pośrednich, a tym samym zniechęca do rozwoju wszystkich etapów procesu produkcyjnego, może to doprowadzić do obniżenia się przyszłego rozwoju oraz wzrostu gospodarczego kraju przyjmującego. Ponadto spadek wartości dodanej produkcji prowadzi do zubożenia treści wykonywanej pracy [Bottini, Ernst, Luebker, 2008, s. 18].

Pracą analizującą relacje sektora usług offshore z otoczeniem lokalnym jest publikacja książkowa G. Micka i in. [2010]. Autorzy badają stopień zakorzenienia centrów w Krakowie oraz opinie o centrach wśród zatrudnionych tam osób. Wśród pozytywnych efektów, jakie wywierają centra usług offshore na lokalny rynek pracy autorzy wymieniają: zatrudnienie absolwentów zgodnie z ukończonym profilem studiów, spadek lokalnego bezrobocia, zdobywanie nowych kwalifikacji przez pracowników, rozwój pracowników sektora BPO/SSC i informatyki. Jednym z czynników, który przyczynił się do obniżenia się stopy bezrobocia było otwarcie gospodarki, dzięki zwiększonej podaży pracy. Firmy mogą zatrudniać więcej osób na globalnym rynku pracy bez podnoszenia płac [Rybiński 2007, s. 109]. Dodatkowo zwykle płace w sektorze offshoringu są wyższe od średniej krajowej w sektorze prywatnym. W Indiach wynagrodzenie osób zatrudnionych w centrach usług offshore jest wyższe od 50 do 100% od średniej płacy pracowników umysłowych [Liberska, 2005, s. 259]. W wytłumaczeniu zjawiska wyższych płac w sektorze offshoringu przydatny jest model Stolpera-Samuelsona, według którego zakłada się, że kraje rozwijające się bogate w niewykwalifikowaną siłę roboczą specjalizują się w usługach pracochłonnych. W związku z tym popyt na niewykwalifikowaną siłę roboczą powinien prowadzić do wzrostu płac tych osób i jednocześnie zmniejszyć nierówności w wynagrodzeniu pomiędzy wykwalifikowaną i niewykwalifikowaną siłą roboczą. Jednakże badania empiryczne przeczą tym tezom, gdyż działalność, która jest przenoszona do krajów rozwijających się jest i tak relatywnie pracą wymagającą wysokich kwalifikacji w porównaniu z pracami dostępnymi na rynku kraju przyjmującego. Prowadzi to do podnoszenia oferowanego wynagrodzenia przez lokalne firmy

pracownikom wykwalifikowanym, a jednocześnie wzrastają nierówności płacowe [Feenstra, Hanson, 1997, s. 389].

Można spotkać raporty sektorowe dotyczące rynku w Polsce, które skupiają się na przedstawieniu Polski jako kraju o niskich kosztach pracy czy powierzeni biurowej, a z drugiej strony posiadającym wykwalifikowaną siłę roboczą [*Onshore, Nearshore, Offshore: Unsure. A 2010 Polish Perspective*, „*Poland as the destination for Shared Services Centers*”, „*Impoving through moving. Report on BPO Opportunities in Poland. Raport o perspektywach sektora BPO w Polsce*”, „*Polska – centrum usług dla Europy? Nowe szanse inwestycji zagranicznych w Polsce*”]. Dostępne są również opracowania porównujące atrakcyjność inwestycyjną krajów Europy Środkowo-Wschodniej [„*BPO in the CEE region 2007*”].

Raportami dogłębnie analizującymi sytuację w sektorze nowoczesnych usług w Polsce są raporty Związku Liderów Sektora Usług Biznesowych w Polsce (Association of Business Service Leaders in Poland – ABSL) [„*Sektor SSC/BPO w Polsce*”, „*Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce*”, „*Modern business service sector in Małopolska*”].

W literaturze przedmiotu samodzielne jednostki, w których świadczone są wybrane usługi na rzecz innych przedsiębiorstw określa się mianem centrów usług [Micek i in., 2010, s. 14]. Jednakże pojęcie to jest mało precyzyjne. W pracach K. Rybińskiego [2007] i D. Ciesielskiej [2009] centra te określono mianem centrów offshoringowych, jest tam bowiem świadczona praca, która dotąd była wykonywana w kraju macierzystym. Doszło zatem do przeniesienia pracy (transition) do obcego kraju. Jednak i to określenie jest dość niefortunne, pomimo że najlepiej opisują zjawisko, ponieważ mianem tym określa się raje podatkowe [Karwowski, 2010, s. 17]. Dlatego też w niniejszej pracy przyjęto nazwę centra usług offshore. Pojęcie to jest bardziej precyzyjne, ponieważ uściśla pochodzenie zamówień realizowanych w tego typu centrach.

Ze względu na zakres prowadzonej działalności przez centra usług offshore można je podzielić na:

1. centra outsourcingu procesów biznesowych (*Business Process Outsourcing Centres*) – wyspecjalizowane firmy, które realizują wydzieloną nieprodukcyjną działalność biznesową na zlecenie innych przedsiębiorstw,
2. centra usług wspólnych (*Shared Service Centres*) – wydzielone, wyspecjalizowane, samodzielne jednostki firmy realizujące powierzone im procesy biznesowe,
3. centra badawczo-rozwojowe (*Research & Development Centres*) – wyspecjalizowane przedsiębiorstwa zajmujące się pracami badawczo-rozwojowymi na zlecenie innych firm lub będące wydzielonym działem przedsiębiorstwa i na jego rzecz prowadzącym prace badawczo-rozwojowe.

Jak wynika z przedstawionej literatury offshoring wpływa na kształtowanie się wskaźników makroekonomicznych takich jak wzrost gospodarczy, inflacja

i bezrobocie na poziomie charakterystycznym dla „nowej gospodarki”, w związku z czym można go zaliczyć do jednego z jej elementów. W niniejszym opracowaniu skupiono się na aspekcie wpływu offshoringu na kształtowanie się poziomu bezrobocia.

ŹRÓDŁA INFORMACJI I METODA BADAWCZA

Źródłem danych dotyczących wielkości zatrudnienia w offshoringu były raport Association of Business Service Leaders in Poland, który ukazał się w 2011 roku oraz dane statystyczne dostępne na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl). W analizie wzięto pod uwagę bezrobocie wśród młodych ludzi (15–34 lat) ponieważ głównie osoby w tym wieku znajdują zatrudnienie w offshoringu¹. W niniejszym opracowaniu do oszacowania wielkości offshoringu przyjęto udział zatrudnionych w centrach usług offshore do zatrudnionych w sektorze nowoczesnych usługach biznesowych. Przez sektor nowoczesnych usług biznesowych będą rozumiane usługi biznesowe oparte na wiedzy. W ich skład wchodzi następujące usługi: informatyczne i powiązana z nimi działalność (przetwarzanie danych, dostarczanie software oraz usługi doradcze w tym zakresie), usługi powiązane z badaniami i rozwojem, inne usługi biznesowe, np. usługi prawne księgowe, doradztwo biznesowe, usługi finansowe, usługi związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi. Według klasyfikacji PKD 2007, aby ująć wszystkie wyżej wymienione działalności wzięto pod uwagę: liczbę osób pracujących w usługach, typy działalności (finansowa i ubezpieczeniowa), obsługę rynku nieruchomości oraz liczbę zatrudnionych w pozostałych usługach.

WPLYW OUTSOURCINGU I OFFSHORINGU NA RYNEK PRACY W POLSCE – ANALIZA EMPIRYCZNA

Jak zauważa K. Rybiński – ocena skali offshoringu jest bardzo trudna gdyż brak jest twardych danych. Większość ocen opiera się na silnych założeniach eksperckich lub na mało reprezentatywnych badaniach przedsiębiorstw [Rybiński, 2007, s. 106].

Próbą zmierzenia zjawiska offshoringu mogą być przepływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych, jednak, jak pisze M.J. Radło, są one bardzo ułomną miarą gdyż nie każda inwestycja zagraniczna musi być inwestycją offshoringową. Dlatego też nie każda inwestycja musi się wiązać z przeniesieniem działal-

¹ Według danych z raportu „Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce” średni wiek zatrudnionych w centrach usług offshore wynosi 29 lat.

ności do innego kraju, a może być po prostu objawem rozwoju korporacji i jej ekspansji na rynki zagraniczne [Szymaniak 2007, s. 221].

W niniejszym opracowaniu dla oszacowania wielkości offshoringu przyjęto udział zatrudnionych w centrach usług offshore do zatrudnionych w sektorze nowoczesnych usług biznesowych. Wielkość zatrudnienia w sektorze nowoczesnych usług biznesowych przedstawiono w tabeli 1. Wielkość zatrudnienia w centrach usług offshore w poszczególnych miastach została przedstawiona w tabeli 2. Następnie policzono udział zatrudnionych w centrach usług offshore w stosunku do ogółu zatrudnionych w sektorze nowoczesnych usług biznesowych (tabela 3).

Tabela 1. Zatrudnienie w sektorze nowoczesnych usług biznesowych: działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe

Powiat	Pracujący w sektorze nowoczesnych usług biznesowych w 2008	Pracujący w sektorze nowoczesnych usług biznesowych w 2010	Przyrost l. zatrudnionych (w %)
Powiat m. Bydgoszcz	47 888	50 776	6,0
Powiat m. Katowice	72 048	80 733	12,1
Powiat m. Kraków	131 255	141 290	7,6
Powiat m. Lublin	59 438	62 176	4,6
Powiat m. Łódź	100 245	112 064	11,8
Powiat m. Poznań	102 573	109 147	6,4
Powiat m. Szczecin	50 965	55 353	8,6
Trójmiasto	95 750	101 797	6,3
Powiat m. st. Warszawa	429 040	440 018	2,6
Powiat m. Wrocław	118 870	119 948	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl (dostęp 04.02.2012).

Tabela 2. Wielkość zatrudnienia w centrach usług offshore w głównych lokalizacjach w latach 2008 i 2010

Miasto	Liczba zatrudnionych w centrach usług offshore w 2008	Liczba zatrudnionych w centrach usług offshore w 2010	Przyrost l. zatrudnionych (w %)
Bydgoszcz	976,5	1380	41,3
Katowice	3348	4761	42,2
Kraków	12 136,5	15 594	28,5
Lublin	883,5	1104	25,0
Łódź	4138,5	7038	70,1
Poznań	2046	3933	92,2
Szczecin	883,5	1656	87,4
Trójmiasto	4743	6762	42,6
Warszawa	8416,5	11 661	38,5
Wrocław	5115	10 281	101,0
Ogółem	42 687	64 170	41,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z J. Górecki, A. Bartoszewicz-Wnuk, Ł. Karpiesiuk, R. Kijonka, *Sektor nowoczesnych usług w Polsce*, Association of Business Service Leaders in Poland, Warszawa 2011.

W latach 2008–2010 zatrudnienie w sektorze nowoczesnych usług biznesowych wzrosło we wszystkich badanych miastach. W największym stopniu zatrudnienie w tym sektorze wzrosło w Katowicach (12,1%), natomiast w najmniejszym we Wrocławiu (0,9%).

Tabela 3. Udział zatrudnionych w offshoringu w ogólnej liczbie pracujących w usługach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe

Powiat	Udział zatrudnionych w 2008 (w %)	Udział zatrudnionych w 2010 (w %)	Przyrost w pkt % w latach 2008–2010
Powiat m. Bydgoszcz	2,04	2,72	0,68
Powiat m. Katowice	4,65	5,90	1,25
Powiat m. Kraków	9,25	11,04	1,79
Powiat m. Lublin	1,49	1,78	0,29
Powiat m. Łódź	4,13	6,28	2,15
Powiat m. Poznań	1,99	3,60	1,61
Powiat m. Szczecin	1,73	2,99	1,26
Trójmiasto	4,95	6,64	1,69
Powiat m. st. Warszawa	1,96	2,65	0,69
Powiat m. Wrocław	4,30	8,57	4,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl (dostęp 04.02.2012).

Z przedstawionych danych wynika, że największy przyrost zatrudnienia w centrach usług offshore odnotowano we Wrocławiu (wzrost o 101%), natomiast najmniejszy w Lublinie (wzrost o 25%). Podobnie, jak w powyższym przypadku największy wzrost udziału (liczony w punktach procentowych) osób zatrudnionych w centrach usług offshore w ogólnej liczbie pracujących w sektorze nowoczesnych usług biznesowych można zaobserwować we Wrocławiu (wzrost o 4,5 p.p.), a najmniejszy w Lublinie (wzrost o 0,29 p.p.).

Tabela 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w wybranych miastach

Powiat	2008	2010
Powiat m. Bydgoszcz	4,9	8,0
Powiat m. Katowice	1,9	3,8
Powiat m. Kraków	2,8	4,7
Powiat m. Lublin	7,4	9,6
Powiat m. Łódź	6,8	10,0
Powiat m. Poznań	1,8	3,6
Powiat m. Szczecin	4,3	9,7
Trójmiasto	2,4	5,4
Powiat m. st. Warszawa	1,9	3,5
Powiat m. Wrocław	3,3	5,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl (dostęp 04.02.2012).

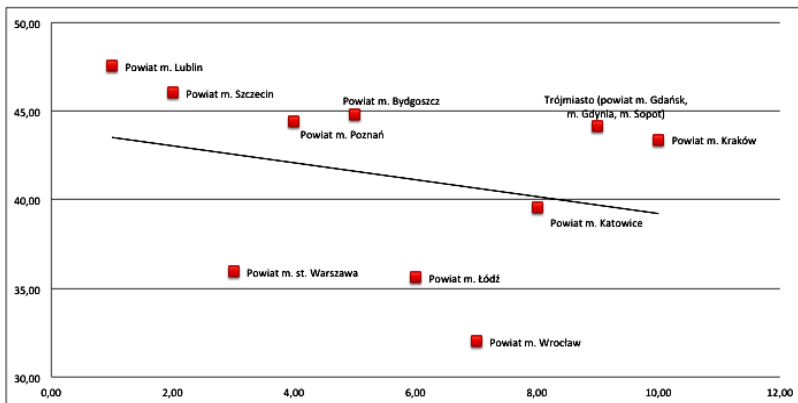
W tabeli 4 przedstawiono stopę bezrobocia rejestrowanego w badanym okresie w miastach będących głównymi lokalizacjami offshoringu. Następnie policzono, jaki jest udział osób kategorii wiekowej 15–34 lata w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danym mieście (tabela 5).

Tabela 5. Udział bezrobotnych w kategoriach wiekowych 15–34 lat w ogóle bezrobotnych w danym mieście

Powiat	2008	2010
Powiat m. Bydgoszcz	44,81	46,87
Powiat m. Katowice	39,60	45,31
Powiat m. Kraków	43,40	45,51
Powiat m. Lublin	47,58	48,92
Powiat m. Łódź	35,64	36,71
Powiat m. Poznań	44,46	48,04
Powiat m. Szczecin	46,05	43,05
Trójmiasto	44,19	44,61
Powiat m. st. Warszawa	35,95	39,14
Powiat m. Wrocław	32,01	37,55

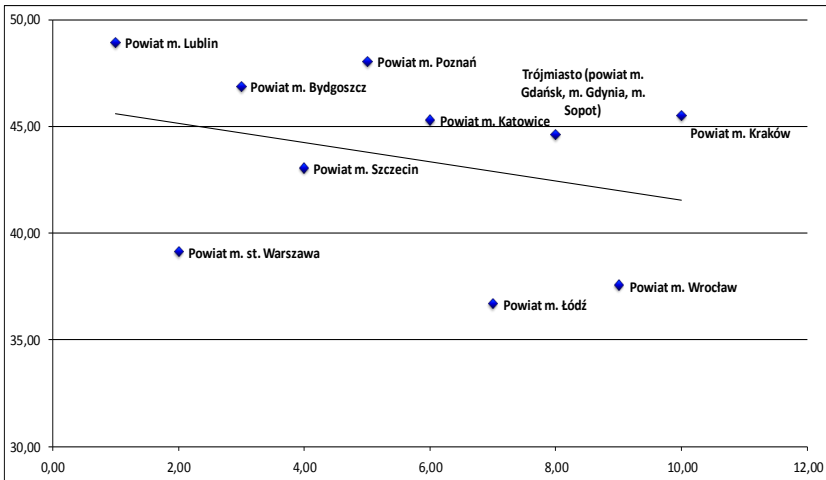
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl (dostęp 04.02.2012).

Obliczone zmienne dla badanych lat zestawiono na rysunkach 1 i 2. Przedstawiono, jak kształtuje się wielkość bezrobocia wśród młodych ludzi w zależności od wielkości udziału zatrudnionych w centrach usług offshore w ogóle zatrudnionych w usługach. Miasta zostały uporządkowane od mających najmniejszy udział offshoringu w usługach (Lublin) do posiadających ten stosunek największy (Kraków).

Rysunek 1. Zależność pomiędzy udziałem dwóch grup wiekowych (poniżej 24. oraz pomiędzy 24. a 34. rokiem życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych (oś Y) a udziałem zatrudnionych w offshoringu do ogółu zatrudnionych w sektorze nowoczesnych usług biznesowych (oś X) w 2008 roku

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Zależność pomiędzy udziałem dwóch grup wiekowych (poniżej 24. oraz pomiędzy 24. a 34. rokiem życia) w ogólnej liczbie bezrobotnych (oś Y) a udziałem zatrudnionych w offshoringu do ogółu zatrudnionych w sektorze nowoczesnych usług biznesowych (oś X) w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne.

Na wykresach można zaobserwować pojawiającą się zależność pomiędzy wielkością sektora offshore a wielkością bezrobocia wśród młodych ludzi. W obu badanych okresach kowariancja przyjmuje wartość ujemną, to znaczy, że wraz ze wzrostem udziału zatrudnionych w centrach usług offshore do ogółu zatrudnionych spada wielkość bezrobocia wśród młodych ludzi.

Wartość współczynników korelacji, które przyjmują następujące wartości $r_{2008} = -0,17$, $r_{2010} = -0,30$ wskazują jednak, że zależność między badanymi zmiennymi jest słaba.

Warto jednak zauważyć, że w drugim porównywanym okresie współczynnik ten przyjmuje wyższą wartość, co w zestawieniu w faktem, że bezrobocie między badanymi okresami wzrosło, wskazuje, iż zjawisko offshoringu zyskuje na znaczeniu, a dodatkowo oparło się kryzysowi, ponieważ zatrudnienie w porównywanych okresach wzrosło.

WNIOSKI

1. Zjawisko offshoringu można zaliczyć do elementów „nowej gospodarki”, ponieważ wynika bezpośrednio z postępu technologii informacyjnych oraz przyczynia się do wzrostu gospodarczego oraz spadku inflacji i bezrobocia.

2. Zagrożeniem płynącym z offshoringu dla krajów przyjmujących jest konkurencja oparta o cenę usług, która wymusza specjalizację w świadczeniu

usług pośrednich, co prowadzi do zubożenia treści wykonywanej pracy, a także może spowodować spadek wartości dodanej.

3. Zagroženiem dla krajów przyjmujących centra usług offshore jest wzrost nierówności płacowych pomiędzy wykwalifikowaną a niewykwalifikowaną siłą roboczą.

4. Offshoring jest szansą na zmniejszenie bezrobocia wśród młodych ludzi. W latach 2008–2010 w 10 badanych polskich miastach wzrósł udział zatrudnionych w centrach usług offshore w stosunku do ogólnej liczby zatrudnionych w sektorze nowoczesnych usług biznesowych. Najwyższy udział zatrudnionych stwierdzono w Krakowie.

5. W latach 2008–2010 zarówno stopa bezrobocia, jak i udział bezrobotnych w kategorii wiekowej 15–34 lat wzrósł we wszystkich analizowanych 10 polskich miastach.

6. Z zestawienia dwóch powyższych tendencji wynika, że centra usług offshore oparły się kryzysowi gospodarczemu i gdy inni pracodawcy redukowali zatrudnienie, centra usług offshore zwiększały.

7. Nie stwierdzono silnej korelacji pomiędzy udziałem zatrudnionych w centrach usług offshore w ogólnej liczbie zatrudnionych w nowoczesnych usługach a udziałem bezrobotnych w grupie wiekowej 15–34 lat, jednak w 2010 roku stwierdzono silniejszą zależność pomiędzy badanymi zmiennymi, co wskazuje, że centra usług offshore zyskują na znaczeniu jako pracodawcy dla młodych ludzi w Polsce.

LITERATURA

- Bottini N., Ernst Ch., Luebker M., 2008, *Offshoring and the labour market: what are the issues?*, Economic and labour market paper, International Labour Office, Employment Analysis and Research Unit, Economic and Labour Market Analysis Department. – Geneva: ILO, 2008.
- Ciesielska D., 2009, *Offshoring usług: wpływ na rozwój przedsiębiorstwa*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa.
- Engman M., 2007, *Expanding International Supply Chains: the Role of Emerging Economies in Providing it and Business Process Services*, OECD Trade Policy Working Papers, No.52, OECD Publishing.
- Feenstra R.C., Hanson, G.H., 1997, *Foreign direct investment and relative wages: Evidence from Mexico's maquiladoras*, "Journal of International Economics", Vol. 42, Issue 33–4, s. 371–393.
- Goldberg P.K., Pavcnik N., February 2007, *Distributional Effects of Globalization in Developing Countries*, "NBER Working Paper", No. 12885.
- Hansen M.W., Pedersen T., Petersen B., April 2009, *MNC Strategies and Linkage Effects in Developing Countries*, "Journal of World Business (JBW)", Vol. 44, Issue 2, s. 121–130.

- Micek G., Działek J., Górecki J., 2010, *Centra usług w Krakowie i ich relacje z otoczeniem lokalnym*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Karwowski J., 2010, *Centra offshore na globalnych rynkach finansowych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Liberska B. (red.), 2002, *Globalizacja. Mechanizmy i wyzwania*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- Liberska B., 2005, *Globalny rynek outsourcingu nowoczesnych usług – nowe możliwości dla Polski*, „Studia Ekonomiczne”, nr 3 (XLVI), Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.
- Rybiński K., 2007, *Globalizacja w trzech odstonach. Offshoring, globalne nierównowagi, polityka pieniężna*, Difin, Warszawa.
- Szymaniak A. (red.), 2007, *Globalizacja usług. Outsourcing, Offshoring i Shared Services Centers*, Wydawnictwo Naukowe INPiD UAM, Poznań.
- Wojtyna A. (red.), 2001, *Czy ekonomia nadąży z wyjaśnianiem rzeczywistości?*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa.
- Raporty dotyczące rozwoju offshoringu w Polsce.
- BPO in the CEE region*, 2007, DTZ Research.
- „Onshore, Nearshore, Offshore: Unsure. A 2010 Polish Perspective, Polish Information and Foreign Investment Agency, Grafton Recruitment, Association of Business Service Leaders in Poland, Ernst & Young.
- Improving through moving. Report on BPO Opportunities in Poland. Raport o perspektywach sektora BPO w Polsce*, No. 11.2010, ATKEARNY, Colliers International.
- Poland as the destination for Shared Services Centers*, 2009, KPMG, Invest in Poland – Polish Information and Foreign Investment Agency.
- Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego – www.stat.gov.pl (dostęp 04.02.2012).
- Sektor SSC/BPO w Polsce, wrzesień 2010, Association of Business Service Leaders in Poland.
- Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce*, 2011, Association of Business Service Leaders in Poland.
- Modern business service sector in Małopolska*, 2011, Association of Business Service Leaders in Poland.

Streszczenie

W artykule zdefiniowano pojęcie „centra usług offshore” oraz zaprezentowano offshoring jako element „nowej gospodarki”. Ponadto określono związek pomiędzy offshoringiem jako elementem „nowej gospodarki” a jego wpływem na spadek bezrobocia w grupie wiekowej 15–34 lat w Polsce. W badaniach stwierdzono wzrastający udział zatrudnionych w centrach usług offshore w ogólnej liczbie zatrudnionych w sektorze nowoczesnych usług. Najwyższy udział zatrudnionych w centrach usług offshore odnotowano w Krakowie, a największy przyrost zatrudnienia w centrach usług offshore na przestrzeni lat 2008–2010 we Wrocławiu. Nie stwierdzono silnej korelacji pomiędzy udziałem zatrudnionych w centrach usług offshore w ogólnej liczbie zatrudnionych w sektorze nowo-

czesnych usług biznesowych, a udziałem bezrobotnych w grupie wiekowej 15–34 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych. Związek ten nasilił się w 2010 roku w porównaniu do 2008 roku. Wskazuje to, że centra usług offshore zyskują na znaczeniu jako pracodawcy dla młodych ludzi.

The Importance of Offshoring and Its Impact on the Decrease of Unemployment among Young People in Poland

Summary

The aim of the article was to define the term “offshore service centers” and present the phenomenon of offshoring as a element of “new economy”. Moreover, the relation between offshoring as a element of the “new economy” and its impact on decrease of unemployment among people aged 15 to 34 in Poland, has been defined. In the research, the increasing share of the employed in offshore service centers as to the total number of the employed in modern business service sector has been shown. Further, the highest number of the employed in offshore service centers was noted in Kraków, and the greatest growth of employment in offshore service centers (between 2008 and 2010) took place in Wrocław. There was not a significant correlation between the share of the employed in offshore service centers and the share of the unemployed (aged 15 – 34) in the total number of unemployed people. The correlation was stronger in 2010 than in 2008. The above shows the increasing role of the offshore service centers as the employer of young people in Poland.